

Název předmětu:	Fanziny a subkultury
Forma studia:	DENNÍ
Typ předmětu:	pv (povinně volitelný)
Zařazení předmětu do studijního plánu:	NMgr., 2. ročník/ 3. semestr
Forma výuky předmětu:	přednáška/seminář - 1/1
Způsob ukončení předmětu:	zápočet (4 kredity)
Vyučující:	Mgr. Ondřej Daniel, Ph.D.
Kontakt na vyučujícího:	ondrej.daniel@mup.cz

Stručná anotace předmětu

Povinně volitelný kurz doplňuje a rozšiřuje znalosti a dovednosti získané v povinném předmětu Kulturní a sociální dějiny médií. Cílem kurzu je na příkladu českého prostředí nabídnout zapsaným studentům představu, jak se ve společnosti formuje alternativa k hlavnímu proudu (ať už na bázi protestu či prostého odmítnutí) a jak se na tomto procesu podílejí média. V centru pozornosti kurzu je fenomén DIY (*Do-It-Yourself*) v prostředí českých subkultur v období bezprostředně předcházejícím i provázejícím socioekonomickou a politickou transformaci přelomu osmdesátých a devadesátých let 20. století. Účastníci kurzu se seznámí s přístupem subkulturních studií prostoru postsocialistické Evropy a budou pracovat s archivními materiály pocházející z dobového subkulturního prostředí a uchovávanými ve vznikajícím Archivu česko-slovenských subkultur.

Předmět je realizován jako kombinace přednášek a seminární práce individuální i týmové povahy.

Podmínky atestace (zápočtu)

Předmět je zakončen zápočtem, který bude udělen na základě

- (a) aktivní účast na seminárních diskuzích
- (b) vypracování, odevzdání a prezentace seminárního projektu a diskuze nad ním. Projekt bude zaměřen na rozboru konkrétního projevu subkultury, který se v českém prostředí objevil po roce 1989, a založen na zpracování archivního materiálu. Projekt vypracují dvou- až tříčlenné týmy a bude odevzdán v podobě odborného textu se všemi náležitostmi (seminární práce v rozsahu 8-10 normostran, resp. 14400-18000 znaků s mezerami) a ppt (či jiné) prezentace s hlavními zjištěními.

Témata přednášek a práce v semináři:

01. Úvodní informace o kurzu, seznámení s průběhem, požadavky a atestacemi. Smysl a důvod studia subkultur a fanzinů, vztah studia subkultur a mediálních studií
02. Subkulturní studia: od delikvence přes kontrakulturu a třídní rezistenci po supermarket stylů
03. Základní otázky současných dějin postsocialistické Evropy
04. Fanziny mezi aktivismem a uměním
05. Subkulturní rasismus, antifašismus a fanziny
06. Squaty a subkulturní snahy o autonomii, rozbor obrazu squatů v mainstreamových médiích
07. Antiglobalizační hnutí a subkultury, rozbor obrazu protestů v mainstreamových médiích
08. Fotbalové chuligánství a fanziny, komentované promítání filmu Proč (1987)
09. Estetika zla: black metal a fanziny
10. Exkurze do Muzea populární hudby
11. Prezentace seminárních projektů 1
12. Prezentace seminárních projektů 2

Příklady seminárních projektů

Hlubkový rozhovor s vybraným zinesterem/zinesterkou

Rozbor mediálního obrazu vybrané subkultury

Analýza vztahů k mainstreamové společnosti, kultuře a politice ve vybraném fanzinu

Obsahová analýza témat a klíčových slov ve vybraných fanzinech

Vizuální analýza vybraných fanzinů

Základní literatura

ATTON, Chris. *Alternative Media*. London: Sage 2002.

DANIEL, Ondřej. *Násilím proti "novému biedermeieru". Subkultury a většinová společnost pozdního státního socialismu a postsocialismu*. Příbram: Pistorius a Olšanská 2016.

FISCHER, Mark. *Kapitalistický realismus*. Praha: Rybka Publishers 2010.

THORNTON, Sarah. „The Social Logic of Subcultural Capital.“ In: GELDER Ken. (ed.) *The Subcultures Reader*. London and New York: Routledge 2005 [1997]: 184-192.

Rozšiřující literatura

(slouží jako pomoc při rešerši literatury k seminárním projektům)

АКСЮТИНА, Ольга. *DIY панк/хардкор сцена в России*. Moskva: Нота-Р 2008.

ALMER, Jiří. „DIY or Die! Proměny českých a slovenských hardcore-punkových scén a fanzinů od 90. let 20. století do současnosti.“ *Historická sociologie*, 2, 2016: 113-137.

CÍSAŘ, Ondřej; KOUBEK Martin. „Co se skrývá uvnitř scény?“ *A2*, 18, 2012, dostupné online: <http://www.advojka.cz/archiv/2012/18/co-se-skryva-uvnitr-sceny>

COHEN, Stanley. *Folk Devils and Moral Panics: Creation of Mods and Rockers*. London: Taylor & Francis Ltd, 2002 [1972].

DANIEL, Ondřej a kol. *Kultura svépomoci: Ekonomické a politické rozměry v českém subkulturním prostředí pozdního státního socialismu a postsocialismu*. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta 2016.

DUNCOMBE, Stephen. *Notes From Underground: Zines and the Politics of Alternative Culture*. Bloomington: Microcosm Publishing 2008.

KOLÁŘOVÁ, Marta a kol. *Revolta stylem. Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: Slon 2012.

McKAY, George. (ed.) *DiY Culture: Party & Protest in Nineties Britain*. London: Verso 1998.

MIRZOEFF, Nicolas. *Úvod do vizuální kultury*. Praha: Academia, 2012.

RŮŽIČKA, Vlastimil. *Squaty a jejich revoluční tendence*. Praha: Triton 2006.

SMOLÍK, Josef. *Fotbalové chuligánství. Historie, teorie a politizace fenoménu*. Karlovy Vary: VNP, 2008.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada 2010.

VANĚK, Miroslav. *Ostrůvky svobody. Kulturní a občanské aktivity mladé generace v 80. letech v Československu*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 2002.